

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Dušan Rebolj — tel. 20-71, lok. 251 — Tisk in klišej CP Gorrenjski tiske

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOYAPNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

KRANJ, SOBOTA, 10. JULIJA 1965

LETO IV. — 18. STEVILKA

Ob 4. juliju - Dnevu borca

Ko letos praznujemo jubilejno 20. obletnico osvoboditve, mislim, da je bilo prav, da smo dali prazniku Dneva borcev slovesen in zgodovinski pomen. Nekdanji borci-aktivisti — smo se zbrali na zgodovinsko pomembnih krajih iz NOV in se spomnili težav in naporov, trpljenja in zmag, ki smo jih prestajali v najtežjih dneh naše revolucije. Spomnili smo se naših najdražjih, ki jih je zahteval neizprosni boj proti nacističnemu okupatorju — boj za svobodo jugoslovanskih narodov, boj za boljše življenje našega delovnega človeka. Ob tem prazniku smo se spominjali tudi naporov in težav, ki smo jih morali premagati v povojnem obdobju pri graditvi naše poručene domovine, saj smo iz ruševin v tako kratkem času zgradili novo državo z novim družbenim sistemom in novimi družbenimi odnosi.

Ob prazniku Dneva borca smo še posebej mislili na to, da so premnogi dali življenja, da bi bilo vsem nam lepše — za srečo nas vseh. Vsi skupaj in vsak posameznik se mora zavedati, kaj pomenijo pridobitve socialistične revolucije. Stremeti pa moramo za tem, da se naloge in cilji, ki si jih je zastavil VIII. kongres ZK Jugoslavije, uresničijo.

IVAN PINTAR

Upravni odbor je razpravljajl minuli četrtek o proizvodnji

- V četrtek, 1. julija je bila redna seja upravnega odbora. Na njej so razpravljali o proizvodnem planu za julij in sprejeli obveznost, da moremo narediti v 22 delovnih dneh 1.025 ton izdelkov.
- Potem se temeljito pretehtali predlog začasnega pravilnika o organizaciji in delu organov za ugotavljanje in izrekanje disciplinskih ukrepov, o katerem se bo dokončno izrekel na prihodnji seji delavski svet. Konec seje pa so člani upravnega odbora posvetili reševanju številnih prošelj in vlog.

Proizvodni plan za julij narekuje 1.025 ton izdelkov ali po 46.616 kilogramov na dan. V primerjavi z dnevnimi obveznostmi v juniju so se te za julij v posameznih ekonomskih enotah povečale (+) oziroma zmanjšale (-) takole:

VALJARNA I	+ 17,6 %
STISKARNA	+ 6,7 %
PREMAZOVALNICA	+ 5,0 %
PNEVMATIKARNA I	+ 61,3 %
TEHNIČNI IZDELKI	- 1,7 %
ROTACIJSKE PREŠE	- 2,4 %
PREVLEKE VALJEV	+ 49,4 %
PNEVMATIKARNA II	- 1,3 %
KONFEKC. VRHNIKA	- 3,9 %
TEHNIČNA HALA	+ 35,0 %
SKUPAJ TOVARNA	+ 7,5 %

Kakor vidite, se v valjarni, stiskarni, premazovalnici, pnevmatikarni I, prevlekeh valjev in tehnični hali obveznosti povečajo, v ostalih ekonomskih enotah pa se nekoliko znižajo. Za vse proizvodne ekonomske enote skupaj pa se obveznosti povečajo za 7,5 odstotka!

Prvotno naj bi po zamislih službe za organizacijo proizvodnje za-

(nadaljevanje na 2. strani)

Ob Dnevu borcev smo se spomnili tudi padlih tovarišev — na sliki plošča njim v spomin obratu I

Precej bo novega po reformi našega gospodarskega sistema

- Čeprav še ne vemo za končne sklepe Zvezne skupščine o reformi našega gospodarskega sistema, je prav, če tudi v našem listu ponovimo nekatere misli zveznega sekretarja za finance Kira Gligorova, ki jih je nanizal v svojih izjavah za tisk in televizijo.
- To bo nekakšen uvod v večje število prispevkov in člankov pa tudi komentarjev, ki jih bomo objavili, da vas, dragi bralci, sproti seznanimo o novostih v gospodarstvu ter seveda o tem, kako se bodo te odrazile v našem podjetju.

Osnovni namen napovedane gospodarske reforme je ugotoviti vrednost našega dinarja, da bo resnično merilo vrednosti v našem blagovnem gospodarstvu. V preteklosti se je namreč pokazalo, da nismo mogli več resnično presojati, kaj je rentabilno in kaj ne, kaj je ekonomično in kaj ni!

Napovedane spremembe v pogojih gospodarjenja, ki so pred nami, naj po izjavah Kira Gligorova uresničijo del načelnih sklepov VIII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, saj je današnja stopnja razvoja našega gospodarstva in družbenih odnosov postavila zahtevo po stabilnem in skladnem gospodarskem razvoju. Ne moremo si več dovoljevati pa tudi dopuščati in ne moremo več številnih motenj, ki jih povzročajo v našem gospodarstvu različni povsem neekonomski činitelji.

Predno pa poskusimo orisati predvidene spremembe v našem gospodarskem sistemu, pogledimo dokake o naši sedanji gospodar-

Na zadnji seji so člani upravnega odbora razpravljali o proizvodnji in o predlogu pravilnika o organizaciji in delu organov za ugotavljanje in izrekanje disciplinskih ukrepov

ski razvitosti oziroma nerazvitosti!

● S 500 dolarji letnega nacionalnega dohodka na prebivalca se je Jugoslavija uvrstila med srednjerazvite države. Nacionalni dohodek se vsako leto poveča za osem do deset odstotkov!

● Jugoslavija sodi med redke države, ki hitro povečujejo svojo industrijsko proizvodnjo. Doslej so bili letni skoki od deset do dvajset odstotkov. In če ostanemo pri sedanjem porastu, bi se povečal v petih letih nacionalni dohodek na prebivalca od sedanjih 500 na več kot 800 dolarjev!

● Sedaj je vezanih 15 odstotkov našega nacionalnega dohodka na zunanjetrgovinsko izmenjavo, preozkost domačega tržišča pa kaže še nadaljnje poraste v tej smeri — seveda, če bomo uspeli z znižanjem lastnih stroškov uspešno konkurirati drugim proizvajalcem.

● Ker smo bili v preteklosti prisiljeni podpirati nerazvite gospodarske panoge in področja, ker smo to dopuščali zaradi dirigranja cen in zaradi neskladnega kursa za dinar, so se nekatere panoge razvile bolj, kot bi bilo zaenkrat treba, druga pa občutno premalo.

● Potrošnja je bila vedno pred resničnimi, razpoložljivimi, znosnimi možnostmi, zato so se vse bolj kazale inflacijske težnje, ker se je sproti naraščajoči osebni dohodek razvednoteril.

Da se enkrat za vselej naredi konec takšnim in še drugim nepravilnostim, da se le pride na ekonomsko osnovo in uvede v našem gospodarstvu resničen red, so republiški in zvezni organi pred meseci pričeli akcijo, katere konec pričakujemo v nekaj dneh z vrsto ukrepov, ki jih bo sprejela Zvezna skupščina. Pričakujemo naslednje spremembe:

1. Predvidena je ukinitvev prispevka iz dohodka gospodarskih organizacij. Tako bo delitev v delovnih organizacijah osvobodjena nespodbudnih elementov, saj bomo v bodoče drugače pojmovali proizvodne stroške in amortizacijo. Skladi in amortizacija se bodo poslej razlikovali le po ekonomskem namenu.

2. Davek na promet bo samo v trgovini, odpade pa v proizvodnji. S tem bo odpadel eden izmed elementov, ki je velikokrat sprožil povišanje cen. Hkrati pa bo resnično mogoče spremljati dejanske proizvodne stroške.

3. Zmanjšala se bo davčna osnova za vložena sredstva, zaradi česar bodo delovne organizacije bolj kot doslej zainteresirane izvajati sredstva iz dohodka za ustvar-

AKTUALNO

janje lastnih osnovnih in obratnih sredstev.

4. Pričakujemo tudi precejšnje spremembe v vseh prispevkih iz osebnega dohodka — seveda v tem smislu, da se razširi materialno osnovo podjetij.

5. Namesto današnje carinske pregrade, s katero smo štitiili celo najmanj rentabilna domača podjetja in njihovo proizvodnjo, bo nova carinska tarifa opredelila raven zaščitne domače proizvodnje in okvire za oblikovanje cen na domačem tržišču, kar bo prisililo delovne organizacije, da bodo temeljito preanalizirale, kaj se splača in kaj ne izdelovati.

6. Predvideni devizni režim napoveduje prost uvoz surovin in reprodukcijskega materiala ob nujnem regionalnem usmerjanju kvantitativnih ter drugih omejitev pri nabavljanju opreme ter premetov osebne potrošnje.

(nadaljevanje na 2. strani)

Mladina se zanima za mednarodne dogodke

V ponedeljek, 21. junija je naša mladinska organizacija v sodelovanju z Delavsko univerzo v Kranju organizirala dvourno predavanje o razvoju mednarodnih odnosov in njegove posledice na mir v svetu. Predavanje je bilo v Domu Franca Vodopivca v Kranju, predaval pa je tovariš Rudi Baderman. Govoril je o sedanjem položaju v Vietnamu, Dominikanski republiki, Ameriki in o spornih vprašanjih med Kitajsko in Sovjetsko zvezo.

O vseh navedenih vprašanjih je povedal najpomembnejše, to se pravi, zakaj je prišlo do sporov. Tovariš Baderman je pojasnil, da je temu v največ primerih krivo rudno bogostvo, ki si ga hočejo pridobiti tuje dežele. Mnogo smo razpravljali tudi o odnosih med Sovjetsko zvezo in Kitajsko.

Lahko rečem, da je bilo predavanje zelo zanimivo pa tudi koristno. Omeniti pa moram udeležbo tega predavanja. Ta ni bila najboljše, saj so se predavanja udeležili le trije člani našega kolektiva, dočim so se ga učenci poklicne gumarske šole udeležili v večjem številu. Vsekakor pa je bila udeležba premajhna, saj to samo dokazuje, da pri nas ni pravega zanimanja za tekoče mednarodne probleme.

JOŽE VRTAČNIK

Kaj je pokazala anketa o otroškem varstvu

- Pred dobrim mesecem ste dobili skoroda vsi člani kolektiva posebne vprašalne liste o problemih, ki jih občutite v varstvu otrok. Rezultati naj bi pokazali, ali je upravičeno prizadevanje sindikalne podružnice, da bi ustanovili v našem podjetju svojo varstveno ustanovo za nedorasle otroke. Kljub razdeljenim tisoč vprašalnikom je dobila organizacijsko-kadrovska služba v določenem roku le 117 izpoljenih! To dokazuje, da smo v našem kolektivu ali dokaj nezreli za reševanje perečih vprašanj, ki zadevajo zdrav razvoj družine, ali pa je varstvo nedoraslih otrok večina članov kolektiva ustrezno uredila!

Kaj je pokazala anketa, na osnovi katere bi potem nadaljevali vsa pripravljala in organizacijska dela, da bi ustanovili svoj vrtec?

Med 117 anketiranci, ki so na zastavljena vprašanja tudi odgovorili, je:

- 39,4 % takih, ki so zagotovili primerno varstvo svojih otrok s tem, da pazijo na njihove malčke sorodniki
- 18,1 % takih, ki so se odločili zaupati varovanje svojih otrok znanec
- 14,5 % takih, ki vodijo za čas svoje odsotnosti otroke v vrtec
- 10,0 % takih, ki so si uredili varstvo otrok z izmenjavanjem obeh roditeljev

8,5 % takih, ko so otroci brez primerne varstva

8,5 % takih, ko so otroci sploh brez varstva in ostajajo sami doma.

Torej je razmerje med člani kolektiva — seveda tistimi, ki so se pozivu za sodelovanje v anketi odzvali — z zadovoljivo in nezadovoljivo rešenim varstvom svojih otrok 72:28.

Na vprašanje, ali so anketiranci pripravljani sprejeti usluge predvidenega lastnega vrta kljub temu, da bo veljala ekonomska cena (ki bo seveda morala biti nižja od cene v drugih vrtcih), je odgovorilo za DA 54,7 odstotka, za NE pa 37,6 odstotka! Preostalih 8,8 odstotka anketirancev na to vprašanje ni odgovorilo.

Potem torej smemo računati zaenkrat le na 54,7 odstotka ali 59 anketirancev, ki so pripravljene oddati svoje otroke v naš vrtec. Ti imajo skupno 68 otrok in sicer je 21 otrok v starosti do dveh let, 23 otrok v starosti od dveh do štirih let, 9 otrok v starosti od štirih do šestih let in 15 otrok v starosti od šestih do dvanajstih let.

Ti so tudi predlagali različne čase, v katerem naj bi nudili varstvo otrok. Kar 45 anketirancev je za varstvo samo v dopoldanskem času, 14 pa tudi za varstvo v popoldanskem času. Ali, če pogledamo predlagani čas podrobneje, se navdušuje 61 odstotkov zainteresiranih članov kolektiva za delovni čas vrta od 5,30 do 15. ure, 10,2 odstotka za delovni čas od 5,30 do 16. ure in 28,2 odstotka za delovni čas od 5,30 do 19. ure.

Kaj lahko zaključimo iz navedenih podatkov? Predvsem to, da zanimanje za ustanovitev lastnega vrta je in da bi bilo tako dejanje povsem upravičeno. Če se je odločilo od 117 anketirancev kar 59 za to, da bi zaupali svoje malčke v oskrbo lastnemu vrteu, potem

(nadaljevanje na 2. strani)

Upravni odbor je razpravljajl minuli četrtrek o proizvodnji

(nadaljevanje s 1. strani)

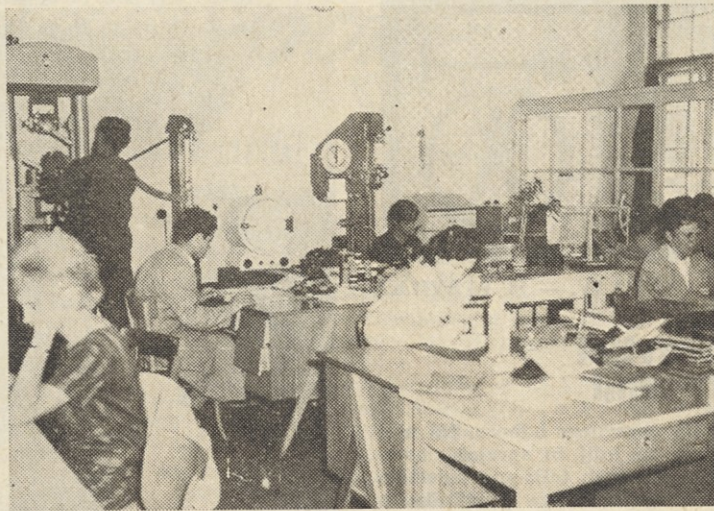
gotovili 22 delovnih dni v juliju s tem, da bi delali tudi dvakrat v sobotah kljub pogojem skrajšane delovnega časa. Po zadnjem tolmačenju zveznega sekretariata za delo pa je bil ponedeljek, 5. julij dela prost dan, ker je letos sypadel Dan borca 4. julij z nedeljo. Hkrati pa je v oskrbovanju s surovinami nastala zamuda, da smo bili v petek, 3. julija že brez korda. Zato je upravni odbor spremenil delovni koledar in sklenil, da bosta soboti 10. in 17. julija delovna dneva!

V nadaljevanju je vodja službe za organizacijo proizvodnje Tone Arzenšek, diplomirani inženir kemije, pojasnil, da smo v obdobju od januarja do konca maja trošili osnovne surovine po prvotnih predvidevanjih. V podjetju so se namreč pojavile govorice, da prekomerno trošimo naravni kavčuk. Analiza, ki jo je pripravila služba za organizacijo proizvodnje pa kaže naslednje:

Glede na plan podjetja, ki predvideva, da bomo naredili 14.400 ton izdelkov, smo potrošili v prvih petih mesecih tega leta za:

- 0,5 odstotka več naravnega kavčuka
- 94,2 odstotka manj sintetičnega kavčuka iz zapadnoevropskih držav
- 91,9 odstotkov več sintetičnega kavčuka iz vzhodnoevropskih držav

To pomeni, da bi smeli po operativnem planu za prvih pet mesecev tega leta porabiti po, v naši državi veljavnih normativih za doseženo proizvodnjo 1.971,2 tone elastomerov (vseh kavčukovih su-

▲ Tako izgleda razvojni laboratorij v obratu II na Gašteju

in izrekanje disciplinskih ukrepov. Člani upravnega odbora so predlagali določene spremembe in dopolnitve, brez katerih predlog ne bi mogel v javno razpravo. — In ker je gradivo dokaj obsežno, ga zaradi pomanjkanja prostora žal ne moremo objaviti.

PNEVMATIKARNA II

Uspele volitve

Volitve v nov delavski svet ekonomske enote pnevmatikarna II so potekale v redu. Delavci v tej delovni enoti so z njimi dosegli lep uspeh, saj so v skupni uvrstitvi dosegli prvo mesto.

Za novega predsednika delavskega sveta ekonomske enote je bil izvoljen tov. Anton Jerman, konfekcioner avtoplaščev, za njegovega namestnika pa Alojz Grašič, predelavec pri vulkanizaciji plaščev. Nato so izvolili dva po-

Norme za sestavljalnico so bile neprimerne

VALJARNA II

Za predsednika novega delavskega sveta ekonomske enote valjarna II je bil izvoljen Jurij Boric, za njegovega namestnika pa Marjan Urbanc. V kadrovske komisijo so izvolili Franca Tavčarja za predsednika, Ljudmilo Oman in Antona Grčar pa za člana. Potrošnika za disciplinsko komisijo sta Mrak Zdravko in Slavko Blažič. Novi predsednik komisije za osebne dohodke je postal Ivan Tomplak, živo Vakaričič in Antonija Smid pa nova člana. Tovarisha Jože Puhana in Jože Jeruca sta nova člana za arbitražno komisijo.

Delavski svet je na eni izmed sej ekonomske enote valjarne II razpravljajl tudi o pregledu norm. Po njihovem mnenju norme za sestavljalnico sploh niso sprejemljive, ker delavci na teh delovnih mestih dosegajo norme le nekaj nad 50 odstotkov. Zato je delavski svet ekonomske enote valjarna II sklenil, da bodo delavce v sestavljalnici plačali po učinku, doseženem pri mešanju zmesi in mastificiranju kavčuka, torej odstotek v povprečju obračunske enote pri izdelavi zmesi.

rotnika za disciplinsko komisijo naše tovarne, in sicer Franca Kalan in Vilmo Zupan, za njuna namestnika pa Viktorja Čufarja in Ivanko Jenko. V komisijo za sprejem in odpoved je bil izvoljen Aldo Lavrenčič kot predsednik ter Alojz Hribernik in Zdravko Gabrijelčič kot člana. Tričlansko komisijo za osebne dohodke pa sestavljajo Stefan Kovač kot predsednik ter Avgust Drolc in Miro Gošpric kot člana.

Norme in nov obračun pri obračunski enoti gumiranje in vlečenje plošč je delavski svet sprejel v celoti s tem, da se normira vlečenje tesnilnih plošč.

V obračunski enoti brizganje protektorjev bodo norme sprejeli, prav tako pa tudi nov obračun. Ker delavci pri protektorju delajo med malico, se jim doda šest odstotkov na maso, ki naj se upošteva pri izračunu novih ponderjev za osebne dohodke.

V valjarni II so tudi izdelali predlog za stimulacijo odpadnega korda. Po daljši razpravi je delavski svet ekonomske enote sklenil, da se ponovno izdela predlog s tem, da je tudi enota pnevmatikarna II stimulirana za odpadke korda, ker bo verjetno le s tem dosežen najboljši uspeh.

Kaj je pokazala anketa o otroškem varstvu?

(nadaljevanje s 1. strani)

upravičeno lahko pričakujemo, da bo po ureditvi vseh potrebnih organizacijskih vprašanj število zainteresentov ter tudi samih otrok, ki bi hodili v vrtec, vsaj dvakrat večje. To pa je tudi več kot dovolj za razpoložljive prostore!

- Seveda pa bi kazalo raziskati podrobneje, zakaj se je odzvalo na anketo le 11,7 odstotka anketiranih članov kolektiva?
- Dvomimo namreč, da je ostalih 883 ali 88,3 odstotka članov kolektiva, ki so bili z anketo zanjati, z rešenim vprašanjem varstva svojih otrok oziroma, da zanje varstvo otrok sploh ne pride v poštev!

MARICA HACE — DUŠAN REBOLJ

Precei novega bo po reformi našega gospodar. sistema

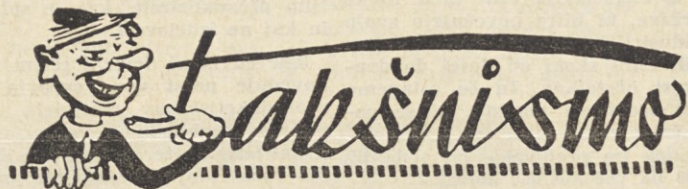
(nadaljevanje s 1. strani)

7. V kreditni politiki do tujine predvidevamo preusmeritev od kratkoročnih na dolgoročno posojila. Potrebno pa bo zagotoviti najmanj 20 odstotno devizno rezervno od skupnih naših plačil v konvertibilni valuti, saj moramo zaščititi devizni režim in zagotoviti likvidnost do tujega tržišča.

8. Prišlo bo tudi do sprememb v cenah, na primer električne energije, stanovanjskih najemnin, komunalnih uslug, prevoza in še kje. Te so bile prav v omenjenih primerih najbolj zaostal element v našem gospodarskem sistemu. Seveda pa pričakujemo tudi določeno kompenzacijo ali nadomestilo za predvideni porast življenjskih stroškov.

Poleg teh pričakujemo še nekatere druge spremembe, vendar smo z opisanimi že v največji meri zajeli vse najvažnejše. Izjave Kire Gligorova nas silijo k razmišljanju, kaj, kje in kako bomo morali v podjetju narediti, da bomo kos napovedanim gospodarskim pogojem, ki se bodo prav gotovo v marsičem spremenili — seveda še bolj v škodo tistih, ki zakonov ekonomike ne bodo hoteli razumeti!

DUŠAN REBOLJ

Še enkrat „Razmišljanje o ‚Savi‘ v Savi“!

- V zadnji številki našega lista smo objavili prispevek Ludvika Polajnarja, v katerem razmišlja o našem listu. Njegovega kramljanja smo bili veseli, saj se je doslej poredkoma zgodilo, da je kdo javno in neposredno spregovoril o časopisu ter poskušal poleg kritičnih nanizati tudi spodbudne misli. In ker pričakujemo, da se bodo njegovemu pozivu le morebiti odzvali še nekateri bralci, dodajamo v današnji številki misli urednika našega lista Dušana Rebolja.

Prispevka, ki nam ga je napisal pred dvema tednoma Ludvik Polajnar, sem bil kot urednik prav gotovo vesel. Ne morda zato, ker naj bi mi s tem »pokril« določen del razpoložljivega prostora v eni izmed strani! Vesel sem ga bil zato, ker se je po dolgem času spet nekdo ojunal javno, naravnost povedati svoje mnenje o našem listu ter prav tako tudi predlagati razne izboljšave. Tega žal zadnje čase sicer ni bilo, četudi bi glede na vse bolj demokratične odnose v podjetju človek pričakoval.

Nimam namena odgovarjati na Polajnarjeve pripombe! Raje jih bom poskusil razčleniti in odkriti vzroke, možnosti oziroma ovire, ki so uresničitev omenjenih predlogov v preteklosti ovirale.

Za glasilo delovnega kolektiva pravimo, da mora biti vsestransko komunikacijsko sredstvo, javna tribuna kolektiva in oblikovalec javnega mnenja v kolektivu. Vsestransko komunikacijsko sredstvo bo takrat, kadar bo uspešno posredovati in prenašati najrazličnejše pomembne informac. — ne samo v smeri od samoupravnih in vodstvenih organov k neposrednim proizvajalcem, marveč tudi od neposrednih proizvajalcev k samoupravnim in vodstvenim organom. Javna tribuna bo takrat, kadar bo začutil sleherni član kolektiva, da časopis razkriva najrazličnejša vprašanja in probleme ter nudi odgovore na številne nejasnosti, do katerih prihaja v podjetju. V pravem pomenu besede pa šele, ko bo občutil sleherni član kolektiva,

da lahko s svojimi pripombami v časopisu pomaga pri uresničevanju poslovne politike podjetja. Kot oblikovalec mnenja pa bo zaživel časopis šele takrat, ko bo po primernem rednem izhajanju in vsestranskem vplivanju na bralce, da umno gospodarijo, postal zanje nenadomestljivo sredstvo obveščanja.

Seveda je pot do takšnega časopisa dolga in naporna — ni pa neuresničljiva. In kaj običajno preprečuje oziroma zavira izpopolnjevanje glasila kolektiva v takšni smeri? So to prenizka finančna sredstva, nesposobni kadri, slabe tiskarske usluge? Ne! Vzrok za to je predvsem v premajhni osveščenosti kopice odgovornih v delovni organizaciji, ki menijo, da lahko nastane dober časopis, če so na voljo potrebna denarna sredstva, usposobljeni kadri itd. In prav tu je rak rana naših glasil v delovnih kolektivih sploh!

V našem listu »Sava« objavimo vsak teden okrog 32 do 35 tipkanih strani pisanega gradiva ter okrog 12 do 14 slikovnih rešitev. Urednik in uredniški odbor morajo že vsaj deset dni pred izidom vedeti, kaj naj bi vsaka izdaja objavila, določiti delovne naslove prispevkov ter izbrati tudi sposobne avtorje. To še gre, težje pa je biti stalno »na tekočem« z vsemi dogodki in predvidenimi ukrepi! Ker ni širšega sodelovanja, ker leži vse urejevanje na ramenih urednika in nekaj članov uredniškega odbora, so ti kaj lahko v presojanju o tem, kaj naj se objavi in kako, preozki.

Iz razpoložljivih podatkov, ki sem jih zbral med urejevanjem časopisa »Sava« od januarja 1962, je sodelovalo doslej v našem listu 156 članov kolektiva — od tega 22 z visokošolsko izobrazbo, 31 s srednješolsko in 103 z osnovnošolsko izobrazbo. Če primerjamo

še razmerje med sodelavci iz osnovne proizvodnje in ostalih enot, postane slika še bolj zanimiva. Sodelovalo je s svojimi prispevki 45 neposrednih proizvajalcev in 111 članov kolektiva, ki ne delajo v proizvodnji.

Ko sem se pogovarjal z delavci iz proizvodnje in hotel zvedeti, zakaj se pogosteje ne oglašajo v časopisu, so največkrat odgovarjali nekako takole: »Saj nima smisla, ker tako ali tako mojih pripomb nihče ne bo upošteval«, nekateri pa so še dodajali: »Tudi nima smisla, kajti zaradi svojih kritičnih pripomb utegnem imeti še težave...!« No, takšno sliko je že pred poldrugim letom potrdila anketa, ki jo je izvedel takratni študent Visoke šole za politične vede Lojze Fortuna.

In v takšnem mišljenju moramo seveda tudi iskati odgovor na vprašanje, ki ga je zastavil tovariš Polajnar, ko vprašuje v svojem razmišljanju, zakaj »Sava« ne objavlja prispevkov o moralnih in etičnih problemih, vprašanih družine, žena itd.

Spominjam se nekaterih kritičnih, po mnenju večine bralcev umestnih in dobrih prispevkov v zadnjih mesecih. Vzbudili so razpravljanje med člani kolektiva, pomagali k oblikovanju jasnejših stališč ter nakazali, kakšne korake in ukrepe bomo morali ali smo že morali narediti, da poslovanje v naši tovarni izboljšamo. In vendar! Avtorjem je skoroda brez izjeme če že ne žal, da so jih napisali, pa vsaj za nekaj časa dovolj sodelovanja s prispevki. Sedaj odrekajo sodelovanje, češ, da nimajo časa, da stvari niso več jasne in podobno.

V našem statutu je dokaj jasno povedano v 35. členu, kako si zamisljamo informiranje članov kolektiva. Tam piše med drugim, ... »da ima vsak član pravico biti

obveščen o izpolnjevanju načrtov, o materialnem in finančnem poslovanju podjetja ter o ostalih vprašanih poslovanja, ki imajo pomen za podjetje kot celoto, za ekonomsko enoto ali za njegov položaj; obenem pa je tudi sam dolžan obveščati o tem ostale delavce in organe upravljanja ter pri tem varovati poslovno tajnost podjetja...«

In res se še dokaj dobro zavedamo svojih pravic biti obveščen, nikakor pa ne dolžnosti obveščati druge člane kolektiva. To dokazuje sila redki prispevki, ki jih dobimo v uredništvu za objavo na lastno pobudo avtorjev, brez naših prošenj in želja!

Res je, da ni vsakdo voljan pisati, in da tudi vsakomur ne gre pisanje kdo ve kako dobro od rok. Toda bistvenega pomena so osnovne misli, kritična mnenja, dobro namerni napotki in kdo ve, kaj še vse. Glede jezikovne in stilistične obdelave pa je bilo doslej uredništvu vselej voljno pomagati z vsemi svojimi močmi.

Se in še bi lahko nizali ovire, čez katere bo treba v bodoče bolj smelo, če hočemo, da postane naša »Sava« res to, kar si želimo.

Urednik

Za novo tehnično halo smo že pričeli graditi prvi del bodoče velike pnevmatikarne

Sport Sport

V vodstvu gumarska šola

MALI NOGOMET

Vojteh Jerala odšel v pokoj

1. julija 1965 je bil starostno upokojen naš dolgoletni sodelavec Vojteh Jerala.

Rodil se je na Podreči pri Kranju v revni 13-članski kmečki dru-

Vojteh Jerala je odšel v pokoj

Odgovor na anonimno pismo

V 16. številki našega časopisa smo dobili z Vrhnike »mrzel tuš«. Neka naša sodelavka iz obrata III. se je namreč pritožila, ker ji ni ob 50. letnici rojstva kolektiv podarili niti šopka niti čestitk — kratko malo se je ni spomnil.

No, draga sodelavka, naj Vas potolažimo. Ni Vam treba misliti, da niste vredni več kot majhen črviček v človeški družbi, kakor navajate v Vašem nepodpisanim članku. Sklep samoupravnih organov je bil tak, da s skromnim darilcem obdarimo člane kolektiva — 50-letnike, ki so v podjetju najmanj 10 let.

Menimo, da boste to upoštevali in se ne boste več jezili. Kljub temu pa Vam, četudi z zamudo, čestitamo ob Vašem jubileju!

Izžrebani so bili

V torek, 29. junija smo žrebali nagradno slikovno križanko, ki je bila objavljena v 16. številki našega lista 19. junija. Pravočasno smo prejeli 87 rešitev. Srečni dobitniki nagrad so naslednji:

1. nagrada 3.000 — Ivan Dolinšek, Tupaliče 40, Predvdor, 2. nagrada 2.000 — Ivanka Zevnik — kontrolni laboratorij, 3. nagrada 2.000 — Heda Solar, Kajuhova 14 — Kranj, 4.—5. nagrada po 1.000 — Zofija Kovačec, Tone Kovačec in Anica Košnik, Jelenčeva 12 — Kranj

žini. Ko je dopolnil štirinajsto leto, se je šel učiti čevljarске obrti k mojstru Jamniku na Podreči. Zaradi pomanjkanja dela pa je bil pri njem zaposlen le pol leta.

Ker je bilo v takratnem času za redno delo težko, je moral službo večkrat menjati in že s sedemnajstim letom prijeto za težka fizična dela. Srečen je bil, da je le imel delo. V letu 1934 se mu je posrečilo dobiti stalno delo v podjetju »Jugobruna« — sedanji »Tekstilindus«, kjer je bil zaposlen vse do leta 1944, ko je odšel v partizane. Po vrnitvi iz NOV, to je bilo novembra 1945, se je zopet zaposlil v navedenem podjetju. Tu je delal vse do oktobra 1955, ko je prišel k nam. Najprej je opravljal posle nočnega čuvaja, in sicer tri leta, šest let je bil zaposlen na delovnem mestu nadzornika nad kompresorjem, od julija 1964 do upokojitve pa je opravljal posle pomožnega vratarja.

Tov. Jerala pripominja, da je bil pri nas z delom zadovoljen, vendar je bil prepričan, da mu bo podjetje zaupalo delo vratarja, za kar je tudi zaprosil. Vendar pa je moral prevzeti le delo pomožnega vratarja.

Tovariši Jerala — našemu dolgoletnemu sodelavcu — želimo še mnogo srečnih in zdravih let v krogu njegove družine.

SLAVI MITROVIC

Oh, ta gospodar-ska reforma

manjkanje surovin, omejevanje deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala, pomanjkanje dinarskih sredstev, povečanje števil dolžnikov, ki nam še niso poravnali računov itd.

Vse to pa me skrbi še bolj zadnje čase, ko pričakujemo rezultate napovedane gospodarske reforme. Znanci okrog mene se obnašajo nekam čudno. Eni nosijo svoje prihranke v banko, drugi so pobrali iz banke ves svoj težko prihranjeni denar in kupujejo tudi predmete, ki jih sploh ne potrebujejo. Nekateri spet ugibljejo, kaj bo prinesla nova reforma, zmajejo z glavo in pravijo 'za nas v »Savi« prav gotovo ne bo spodbudna, ker so nas doslej vsi taki ukrepi prizadeli, četudi smo bili vedno med najboljšimi gospodarnimi v občini...'

Taka ugibanja so razumljiva, saj lahko nasledimo v dnevnikih ali poslušamo po radiu in televiziji le izjave o predvidevanjih, nihče pa ne spregovori kaj bolj konkretnega. Še najbolj otipljive dokaze za nujnost po spremembah v našem gospodarstvu nakužujejo komentarji Bogdana Ščekiča na beograjski TV. Iz njih sem zvedel na primer, da je v desetih jugoslovanskih tovarnah, ki izde-

lujejo razne stroje, le eno petino razpoložljivega časa vsak stroj v ustvarjalnem obratovanju, eno petino časa ni izkoriščen zaradi priprave dela, tri petine časa pa teče neizkoriščen ali ne obratuje! Na isti način sem zvedel, da porabimo v naši državi ogromno časa na sestankih, ki trajajo v povprečju vsak po tri ure, in da izgubim letno toliko časa, kolikor bi ga izgubili vsi prebivalci Sarajeva, če bi vsak dan presedel na sestankih od zore do mraka!

Podobne primere bi lahko še našteval, a že omenjena dva silita k razmišljanju o tem, kako smo potem sploh mogli do sedanje stopnje razviti naše gospodarstvo? Prav gotovo lahko le z raznimi regresi, izjemami in podobnimi ukrepi na škodo tistih, ki so se že doslej svoje proizvajalske in upravljavske dolžnosti dobro zavedali! In zdi se mi, da smo zaradi tega prizadeti tudi mi!

Toliko za danes! Kaj več pa morda čez teden dni, ko bo po vsej verjetnosti že marsikaj bolj jasnega, in ko bodo tudi naši, domači gospodarstveniki, organizatorji in planerji povedali, koliko je ura v našem podjetju!

Do takrat pa na svidenje!
Vaš Pepe Lezn'ga

beljak, Dominko, Stare; za tehnično halo je igralo samo pet igralcev: Horvat, Režek, Lebar, Paljevič, Tomažič.

Gole so dosegli za pnevmatikarno I: Dominko 8, Džavrič 3, Dinič 2 in Stare 1. Za tehnično halo pa je bil enkrat uspešen Paljevič. Dobro je sodil Ivo Petelinšek.

Gumarska šola : Pnevmatikarna I 7:5

Tekma je bila odigrana po težkem in blatnem igrišču, saj je malo prej deževalo. V tej tekmi sta se srečali dve enakovredni ekipi, ki se borita za sam vrh prvenstvene lestvice. Rezultat bi bil lahko tudi obraten, če bi ekipa pnevmatikarne I nastopila v popolni ekipi. Igrala je samo s petimi igralci. Nekaj časa je igrala s šestimi, nato pa je prišlo do poškodbe in je moral Stare zapustiti igrišče.

Za gumarsko šolo so igrali:

Zugelj, Nemeč, Čuš, Fon, Terner, Raus, Valenčič, Zrinski in Kocijan; za pnevmatikarno I pa: Dinič, Debeljak, Zupan, Dominko, Cicmil in Stare.

Gole so dosegli: Kocijan 2, Ternar 3, Valenčič 1 in Zrinski 1 za gumarsko šolo, za pnevmatikarno I pa Stare 2, Dinič 2 in Dominko 1. Sodil je zadovoljivo Tomažič.

Tehnična hala : Gumarski inštitut 3:0 w.o.

Igralcev gumarskega inštituta ni bilo ob napovedani uri na igrišču. S tem so sji precej poslabšali položaj na lestvici, saj je ta ekipa eden resnih kandidatov za prvo mesto. Tekma je bila tako registrirana s 3:0 w.o. za tehnično halo. To je bila tudi njihova prva zmag.

Pa pogledjmo sedaj še kakšno je stanje na prvenstveni lestvici. Na prvem mestu je trenutno ekipa gumarske šole, ki je odigrala že vsa srečanja. Druga je pnevmatikarna I, ki ima tekmo manj. Vsa srečanja pa je že odigrala ekipa tehnične hale.

Gumarska šola	4	3	0	1	16:12	6
Pnevmatikarna I	3	2	0	1	24:10	4
Gumarski inštitut	2	1	0	1	6: 6	2
Mehanična II	3	1	0	2	8: 9	2
Tehnična hala	4	1	0	3	6:23	2

CIRIL DOMINKO

Vtisi s poti po bratski Poljski - deželi meča in krone

Poljska je dežela meča in krone, dežela nemirov in ponosa. Dežela večne borbe za obstoj. Skozi zgodovinske epohe so jih pregazili Tataři, Huni in Nemci. Poljska je bila dežela velikih in slavnih vladarjev.

Srce Poljske je Krakow, mesto lepote in narodnih znamenitosti, mesto, ki ga ljubi ves narod. V zgodovini je bilo glavno mesto, danes pa je to najlepše mesto Poljske. Njegova čudovita struktura in bogata kulturna tradicija zadovoljita še tako zahtevnega turistu. Mesto, polno arhitektonskih stilov, polno umetniških upodobitev in narodovih spominov. Presenečeni smo nad starimi kostumi v kavarni »Jama Mihcalika«, nad ljubeznivo poljskega naroda do starih tradicij. Vsako uro nas pozdravi melodija iz trobente neznanega junaka, ki ga je podrla tatarska puščica v trenutku, ko je trobil alarm.

Legenda pravi, da je mesto Krakow ustanovil Princ Krak, ki je premagal zmaja. Po Arabski kroniki je bil Krakow v začetku tisočletja križišče v Evropi, odkoder so vodile poti na vse strani. V začetku je bila majhna naselbina, ki se je hitro razvijala. Kmalu nato je nastal Wawel Hill, ki je bil prvotno osamljen stolp z uro, zgrajen po Piastu. Pozneje je iz tega nastala trdnjava in nazadnje utrjen grad — kraljeva rezidenca. Mesto se je širilo in razvijalo okoli tega gradu, okoli

griča, in v 12. stoletju je Krakow postal glavno mesto dežele. Sovražni napadi Tatarov so mesto popolnoma uničili, toda Poljaki so ga hitro obnovili in znova je postalo lepo in bogato, še lepše in bogatejše kot prej, zahvaljujoč kraljevi naklonjenosti do tega mesta v letu 1257.

To leto označujemo kot začetek zlate dobe, obdobja, ko je na Poljskem najbolj cvetela obrt in rokodelstvo, trgovina in promet; doba, ko se vzpenja znanost in umetnost proti vrhu. Da, to je bila zares zlata doba Krakowa! In nato — konec 16. stoletja kralj Sigismund III. Wasa prenese kraljevo rezidenco v Varšavo, ki je

Ena izmed modernih krakovskih ulic

postala glavno mesto dežele. Krakow je ohranil častljivo privilegiranost kot mesto kronanja kraljev in kot mesto kraljevih pogrebov.

Med težavnimi leti konec 18. stoletja, ko je na Poljskem vstajal patriotizem in ponos, je mesto seštevalo slavne strani svoje zgodovine in svoje borbe za svobodo, ki jo je vodil Tadeusz Kosciuszko. Devetnajsto stoletje je čas, ko je Krakowska republika znova zaživela pod Wawel Hillom. Takrat postane Krakow center revolucionarnih zarot, da znova pridobi samostojnost in neodvisnost. Leto 1848, ki je leto »pomladi narodov«, je tudi Krakowu prineslo pomlad.

Prva svetovna vojna — vojna je pač vojna. In za njo še ena... Nacisti so mesto opustošili in odnesli dragocenosti. Odnegli so tudi poljsko krono in meč, simbola zmage in ponosa. Svoboda jim je vrnila tudi to, vrnila jim je življenje in mir.

Krakow danes doživlja pomlad starega mesta.

In če popotnika kdaj zanese v Krakow, naj se povzpne na Wawel Hill — v kraljevo rezidenco. Nemo bo obstal pred umetninami davnih časov, ki so še danes žive, ki še danes nemo govore o veličini tedanjih vladarjev, o revščini v nižjih slojih, o preliti krvi, o vdanosti in tudi o borbi in ponosu. Wawel Hill — kraj, kjer si je kralj prvič posadil krono na glavo, pa tudi kraj, kjer si jo je zadnjič snel. Kraj večne svetlobe in večne teme.

Ko stopamo po prostranih dvo-

ranah Wawel Hilla, nam misli nehotе poromajo nazaj v tista leta, ko so se po teh veličastnih dvoranah, obdanih s tapetami, in med izrezljanim pohištvom sprehajali, delali, sodili in ukazovali najvišji in edini predstavniki oblasti in zakona. Kjer sta usoda naroda krojila krona in meč. Prenekatera glava je odletela s telesa, prenekatera ljubezen se je splela med temi stenami, ki so ostale danes nemi spomeniki.

V tej dvorani se združujejo trije veliki slogi: gotski, renesančni in baročni. Ta dvorana je pravi kalejdoskop arhitektonske umetnosti, prava mavrica lepote in fantazije, potez in zavojev. Sama lepota in bogastvo.

Ne smemo zamuditi ogleda Marijine cerkve na trgu. Takega oltarja nima nobena cerkev in je v obliki knjige, niti krone, premera devetih metrov, ki je okoli stolpa te cerkve. In predno zapustimo trg, si pod mestnimi arkadami lesenih prodajalnih starih cehov lahko kupimo razne spominke.

In za slovo še pozdrav iz trobente neznanega junaka.

To je bil Krakow, mesto, ki navduši vsakogar. Mirno in skromno, a vendar veličastno in ponosno; mesto na Poljskem, v deželi krone in meča.

Na poti v domovino smo se ustavili v tovarni smrti — Auschwitz. Od Krakowa je oddaljen 60 kilometrov. V vojni je bila to popolna mašinerija za ubijanje ljudi, danes pa je tragičen dokument, spomenik in nema priča nasilstva in barbarstva nacistov.

Marijina cerkev s krono v premeru devetih metrov v konic, ponos mesta Krakowa

Ta stroj je dnevno uničil 20.000 mož, žena in otrok. Gore čevljev, kovčkov, las, posode in očal, neme celice in barake stojijo tam in nam pripovedujejo v spomin in opomin.

Polni doživetij in občutkov, polni lepote in spoznanj smo se vrnili v domovino.

LUDVIK POLAJNAR

Nagradna kombinirana križanka

Za ljubitelje križank in tiste, ki bi radi po trudapolnem delu z razvozljanjem orehov zaslužili manjšo denarno nagrado, smo pripravili tokrat kombinirano slikovno in italijansko križanko. Kakor vidite, so nekatere rešitve že vpisane v križanki, vse pa najdete v pričujočem opisu ločeno za vodoravno in navpično smer te razdeljeno po številu samih črt.

Reševali boste križanko tako, da boste poskusili med naštetimi rešitvami najti vsaki ustrezno mesto v vodoravni oziroma navpični smeri glede na število črk in se pri tem poslužili kot ključa že v križ. vpisanih rešitev. Seveda boste vsako preneseno rešitev prečrtali ter si tako olajšali pregled nad besedami,

ki jim ustreznega mesta v križanki še niste našli!

Za vaš trud razpisujemo naslednje denarne nagrade: 1. nagrada 6.000 dinarjev, 2. nagrada 3.000 dinarjev, 3. nagrada 2.000 dinarjev in 4. do 8. nagrada po 1.000 dinarjev.

PRAVILNE REŠITVE JE TREBA ODDATI NAJKASNEJE DO SOBOTE, 17. JULIJA V UREDNIŠTVU NASEGA LISTA ALI PRI DEZURNIH VRATARJIH!

Prosimo vas, da točno vpišete svoje ime in priimek ter navedete svoj naslov!

VODORAVNO

Z 1 ČRKO: E, A, V, J, R, R, V
Z 2 ČRKAMA: VV, SY, IN, MU, ON, ŠU, FN, TA, OO, DR, AM, AT

S 3 ČRKAMI: SEL, AZL, TAK, KAL, MAK, ENA, NIN, KRA, ZDA, ILA, TIK, KOL, ZET, LED, TAK, KAL, SAK, TOK, BIS, LBJ, SAN, TLA, NON, VET

S 4 ČRKAMI: CIZA, OKER, VENO, CENA, BERA, MURA, EGAL, MALI, UFUS, RACA, ALIS, STIL, UNEC, MRAZ, UTEŽ, APEL, AKTA, SITO, EVIT, PEST, OPEL, BIRT

S 5 ČRKAMI: KORSO, KORAK, ALTEA, ŠTALA, DURAK, ZALAR, DEGAS, LOŽAR, ROTAR, FIZOL, HANEK, LABIN, POPEK, BIRIČ, BORIČ, KOVAČ, MODER, PISAN, ČAČAK, ULČAR, MENIH, TANEK, TIČAR, CITAT, SALON

S 6 ČRKAMI: AGITKA, OKOREN, OSOREN, SKUPEK, URANIČ, KLOŠAR, DIOLEN, POGLED, ZORMAN, SMODIŠ, BALADA, LOPATA, IKARUS, RI-

JEKA, ELVIRA, ROLETA
S 7 ČRKAMI: OBORINA, ZOBODER, BOLEZEN, IKSKRAT
Z 8 ČRKAMI: OGORČENI, DOPRINOS

Z 10 ČRKAMI: AMERIKANEC NAVPIČNO
Z 1 ČRKO: D, Č, N, Z, K, E, O, K, I

Z 2 ČRKAMA: GS, IM, OA, KI, UA, ET, RO, UA, KD, PR, ZA, AD, IL, NA, TA

S 3 ČRKAMI: DNO, KRK, IST, TAS, ANA, AUS, TIN, UTA, KLN, OKN, PAA, EAM, ERA, POP, LIJ, LAR, SIT, JOK

S 4 ČRKAMI: KOKS, KARP, OKAY, VRIN, ATER, INAT, BURRI, KOČE, VERA, ATNA, LAIK, ZORN, SORA, ALAL, ROSI, LA-TE, RANA, BARA

S 5 ČRKAMI: LAVOR, LEGAL, KAREL, PORAZ, DOLAR, HO-

IME IN PRIIMEK:

TOČEN NASLOV:

RUK, POROK, SLONI, LAPIS, LONEC, COPEK, TEZAK, ULICI, SIREN, BORAC, LIVAR, TATAR, STOJ, FARAN, TIPAM, KRILLO, TATIC, BIRIČ, MAČEK, VSOTA, BAZEN, BOŽIČ, PENAL, REKLO, KIKLA, DOGMA, ZATON, MINER, CITRE, ZADAH, TABLA, MECEN, BAČAR

S 6 ČRKAMI: OREGON, OKOLIS, OSUŠEN, AVANTI, OKOPAN, OGOREK, ATLANT, ŠUBLAR, JUDITA

S 7 ČRKAMI: SNEŽNIK, NABOREK, VEZALKE, NAVLAKA
Z 8 ČRKAMI: UMETNOST, ATLETIKA

Z 9 + 4 ČRKAMI: BEDEKOVIČ MIRO